

V Bruselu dne 26.6.2014
COM(2014) 382 final

2014/0202 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kterým se mění nařízení (EU) č. 604/2013, pokud jde o určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu nezletilé osoby bez doprovodu, která nemá žádného rodinného příslušníka, sourozence nebo příbuzného oprávněně pobývajícího na území některého členského státu

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

- Odůvodnění návrhu

Tento návrh pozměňuje čl. 8 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států¹ (dále jen „nařízení Dublin III“).

V průběhu jednání o nařízení Dublin III se jeho normotvůrci dohodli, že ponechají otevřenou otázku nezletilých osob bez doprovodu, které žádají o mezinárodní ochranu v Evropské unii a které nemají žádného rodinného příslušníka, sourozence nebo příbuzného pobývajícího na území členských států, a související ustanovení – čl. 8 odst. 4 – bez zásadních změn (tj. ustanovení, které vychází z článku 6 druhého pododstavce nařízení Rady (ES) č. 343/2003/ES ze dne 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (dále jen „dublinké nařízení“))², a že učiní prohlášení, připojené k nařízení, tohoto znění:

„Rada a Evropský parlament vyzývají Komisi, aby zvažila, aniž je dotčeno její právo podávat návrhy, revizi čl. 8 odst. 4 přepracovaného znění dublinkého nařízení, jakmile Soudní dvůr vydá rozhodnutí ve věci C-648/11 MA a další v. Secretary of State for the Home Department a nejpozději ve lhůtách stanovených v článku 46 dublinkého nařízení. Evropský parlament a Rada poté vykonají své zákonodárné pravomoci, přičemž zohlední nejlepší zájmy dítěte.“

Komise prostřednictvím téhož prohlášení vyslovila souhlas s navrhovaným přístupem:

„Komise v duchu kompromisu a s cílem zajistit okamžité přijetí návrhu souhlasí se zvážením této výzvy, o níž se domnívá, že se vztahuje pouze k těmto konkrétním okolnostem a nevytváří precedent.“

Soudní dvůr Evropské unie vydal dne 6. června 2013 svůj rozsudek ve věci C-648/11, který zní:

„Článek 6 druhý pododstavec nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států, musí být vykládán v tom smyslu, že za okolností, jako jsou okolnosti v původním řízení, kdy nezletilá osoba bez doprovodu, která nemá rodinného příslušníka oprávněně pobývajícího na území některého členského státu, podá žádosti o azyl ve více členských státech, určuje jako „příslušný členský stát“ ten členský stát, ve kterém se nezletilý nachází poté, co tam podal žádost o azyl.“

- Cíle návrhu

Tento návrh v nejvyšší možné míře zohledňuje rozhodnutí Soudního dvora ve věci C-648/11. Jeho cílem je vyjasnit stávající nejednoznačnost ustanovení o nezletilých osobách bez doprovodu, které nemají žádného rodinného příslušníka, sourozence nebo příbuzného oprávněně pobývajícího na území členských států, a to prostřednictvím právní jistoty, kterou poskytuje v takových případech v souvislosti s příslušností k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu.

¹ Úř. věst. L 180/31, 29.6.2013, s. 31.

² Úř. věst. L 50, 25.2.2003, s. 1.

2. VÝSLEDKY KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

Zvláštní konzultace a posouzení dopadů při přípravě tohoto návrhu nebyly nutné, neboť se jedná o úzce zaměřený návrh, který navazuje na komplexní konzultace a posouzení dopadů, které již učinila Komise při přípravě svého návrhu KOM(2008) 820 v konečném znění na přepracování nařízení Rady (ES) č. 343/2003/ES. Proto jsou konzultace provedené Komisí při přípravě uvedeného návrhu uplatnitelné i pro tento návrh.

Komise má za to, že návrh na změnu čl. 8 odst. 4 by měl být předložen co nejdříve, aby se zajistila právní jistota, pokud jde o ustanovení týkající se nezletilých osob bez doprovodu v rámci „dublinkého řízení“. Kromě toho je nezbytné, aby bylo k dispozici konečné znění tohoto článku, dříve než budou stanovena doplňková pravidla pro nezletilé osoby bez doprovodu na základě článku 290 Smlouvy o fungování Evropské unie.

3. PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

- Shrnutí navrhovaných opatření

Současný návrh řeší otázku příslušnosti k posouzení žádosti o azyl nezletilé osoby bez doprovodu, která nemá žádného rodinného příslušníka, sourozence nebo příbuzného na území EU. Navrhované ustanovení zahrnuje dva možné případy nezletilých osob bez doprovodu, které se nacházejí v takové situaci:

Odstavec 4a se týká situace podobné té, která je popsána ve věci C-648/11, tj. jedná se o nezletilou osobu bez doprovodu, který nemá žádného rodinného příslušníka, sourozence nebo příbuzného na území EU a která podala více žádostí o azyl v různých zemích, včetně členského státu, kde se nyní nachází. V tomto případě je příslušný členský stát určen v souladu s rozsudkem Soudního dvora, tj. příslušný je ten členský stát, ve kterém nezletilá osoba podala žádost a ve kterém se nyní nachází. Toto pravidlo má zajistit, aby řízení o určení příslušného členského státu nebylo zbytečně prodlužováno a aby nezletilé osoby bez doprovodu měly okamžitý přístup k řízení o přiznání právního postavení osoby požívající mezinárodní ochrany. Odkaz na nejlepší zájem nezletilé osoby se zavádí proto, aby bylo možné udělit výjimku z tohoto pravidla v případech, kdy jednotlivé okolnosti naznačují, že setrvání na území členského státu, ve kterém se nezletilá osoba nachází, by mohlo ohrozit nejlepší zájem nezletilé osoby.

Odstavec 4b se týká situace, kdy se nezletilá osoba, která je žadatelem o mezinárodní ochranu, nachází na území členského státu, aniž by žádost v tomto členském státě podala. Podle návrhu by měl členský stát nezletilé osobě poskytnout příležitost, aby zde žádost podala, a předtím ji o takovém právu a jeho důsledcích informovat. Nezletilá osoba má tedy dvě možnosti: buď podat žádost o mezinárodní ochranu v daném členském státě, nebo žádost nepodávat. Pokud je žádost podána u orgánů daného členského státu, uplatní se okolnosti uvedené v odstavci 4a, tj. tento členský stát je příslušný k posouzení žádosti. Nezletilá osoba tak setrvává v členském státě, kde se nachází a kde bude její žádost posouzena, za předpokladu, že je to v nejlepším zájmu nezletilé osoby. Druhou možností je, že nezletilá osoba by měla být přemístěna do členského státu, který se po zvážení nejlepších zájmů nezletilé osoby jeví jako nejvhodnější (což může zahrnovat, nikoli výlučně, skutečnost, že postup pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu probíhá nebo je uzavřen konečným rozhodnutím v této věci atd.).

Případ, kdy se nezletilá osoba rozhodne nepodat novou žádost v členském státě, ve kterém se nachází, není ve věci C-648/11 řešen. Je však nutné, aby uvedená situace byla tímto nařízením pokryta, a předešlo se tak mezerám v kritériích příslušnosti. Navrhovaným řešením je, že

příslušným členským státem ten členský stát, ve kterém nezletilá osoba podala svou poslední žádost. Cílem tohoto pravidla je poskytnout jistotu ohledně určování příslušného členského státu, a to díky jasnosti a předvídatelnosti zavedeného pravidla. Doplnuje se ustanovení o nejlepší zájmu nezletilé osoby, aby se předešlo situacím, kdy je nezletilá osoba přemístěna v rozporu s jejím nejlepším zájmem (jak je uvedeno v odstavci 4a).

Odstavec 4c má zajistit, aby při posuzování nejlepšího zájmu nezletilé osoby spolupracoval dožadující členský stát s dožádaným členským státem tak, aby mohly společně určit členský stát zodpovědný za nezletilou osobu a předešly střetu zájmů.

Záruky pro nezletilé osoby podle článku 6 nařízení č. 604/2013 platí pro všechny nezletilé osoby, které jsou předmětem postupů tohoto nařízení. Výslovný odkaz na ustanovení článku 6, pokud jde o nezletilé osoby bez doprovodu, které se nacházejí v některé ze situací uvedených v čl. 8 odst. 4, proto nebyl nepovažován za nutný.

Odstavec 4d neobsahuje kritérium pro určení příslušnosti, ale stanoví pravidlo, které umožňuje členským státům, aby se vzájemně informovaly o nově převzaté odpovědnosti. To umožní členskému státu, který byl původně příslušný k provádění „dublinkého řízení“, aby daný případ v rámci svých vnitrostátních správních postupů uzavřel. To je obzvláště důležité, aby se předešlo situacím zneužívání systému, kdy se nezletilá osoba přemísťuje z jednoho členského státu do druhého, aby si tímto způsobem prodloužila svůj pobyt na území EU. Toto ustanovení je podobné čl. 17 odst. 1 a 2 nařízení č. 604/2013, kde se stejné pravidlo týkající se poskytování informací zavádí s ohledem na diskreční ustanovení.

- Proměnná geometrie

Tento návrh pozměňuje nařízení (EU) č. 604/2013 a opírá se o stejný právní základ, kterým je čl. 78 druhý pododstavec písm. e) Smlouvy o fungování Evropské unie.

Hlava V Smlouvy o fungování EU se nepoužije na Spojené království a na Irsko, ledaže se tyto členské státy rozhodnou jinak v souladu s ustanoveními Protokolu o postavení Spojeného království a Irska připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie.

Spojené království a Irsko jsou vázány nařízením č. 604/2013 na základě oznámení svého přání účastnit se přijímání a používání tohoto nařízení podle uvedeného protokolu. Postavení těchto členských států ve vztahu k nařízení č. 604/2013 nemá vliv na jejich možnou účast v souvislosti se změněným nařízením.

Podle Protokolu o postavení Dánska připojeného ke Smlouvě o EU a Smlouvě o fungování EU se Dánsko neúčastní přijímání opatření podle hlavy V Smlouvy o fungování EU Radou (s výjimkou „opatření k určení těch třetích zemí, jejichž státní příslušníci při překračování vnějších hranic členských států musí mít vízum, a opatření o jednotném vzoru víz“). Vzhledem k tomu, že Dánsko však uplatňuje stávající dublinké nařízení na základě mezinárodní dohody, kterou uzavřelo s ES v roce 2006³, oznámí v souladu s článkem 3 této dohody Komisi, zda si přeje či nepřeje obsah změněného nařízení provést.

- Dopad návrhu na státy přidružené k dublinkému systému, které nejsou členy EU

Souběžně s přidružením několika zemí, jež nejsou členy EU, k schengenskému *acquis*, Společenství uzavřelo několik dohod o přidružení těchto zemí také k dublinkému *acquis* / *acquis* Eurodac:

³ Dohoda mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o kritériích a mechanismech pro určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v Dánsku nebo jiném členském státě Evropské unie a o systému „Eurodac“ pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování Dublinké úmluvy (Úř. věst. L 66, 8.3.2006, s. 38).

- dohoda o přidružení Islandu a Norska, uzavřená v roce 2001⁴,
- dohoda o přidružení Švýcarska, uzavřená dne 28. února 2008⁵,
- protokol o přidružení Lichtenštejnska, podepsaný dne 28. února 2008⁶.

Za účelem stanovení práv a povinností Dánska, které (jak je vysvětleno výše) je přidruženo k dublinskému *acquis / acquis* Eurodac prostřednictvím mezinárodní dohody, vůči uvedeným přidruženým zemím uzavřelo Společenství a přidružené země dva další nástroje⁷.

V souladu s uvedenými třemi dohodami přijmou přidružené země dublinské *acquis / acquis* Eurodac a jeho rozvoj bez výhrad. Neúčastní se přijímání žádných aktů, které mění dublinské *acquis* nebo které na něj navazují (včetně tohoto návrhu), musí však v určité lhůtě po jejich schválení Radou a Evropským parlamentem oznámit Komisi své rozhodnutí, zda přijímají obsah tohoto aktu, či nikoli. Pokud Norsko, Island, Švýcarsko nebo Lichtenštejnsko nepřijmou akt, který mění dublinské *acquis / acquis* Eurodac nebo který na něj navazuje, použije se tzv. ukončovací klauzule a uvedené dohody přestanou platit, nerozhodne-li společný/smíšený výbor zřízený dohodami jednomyslně jinak.

⁴ Dohoda mezi Evropským společenstvím a Islandskou republikou a Norským královstvím o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo na Islandu nebo v Norsku (Úř. věst. L 93, 3.4.2001, s. 40).

⁵ Dohoda mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo ve Švýcarsku (Úř. věst. L 53, 27.2.2008, s. 5).

⁶ Protokol mezi Evropským společenstvím, Švýcarskou konfederací a Lichtenštejnským knížectvím o přistoupení Lichtenštejnského knížectví k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo ve Švýcarsku (Úř. věst. L 160, 18.6.2011, s. 39).

⁷ Protokol mezi Evropským společenstvím, Švýcarskou konfederací a Lichtenštejnským knížectvím k Dohodě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo ve Švýcarsku (uzavřen 24.10.2008, Úř. věst. L 161, 24.6.2009, s. 8) a Protokol k dohodě mezi Evropským společenstvím a Islandskou republikou a Norským královstvím o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo na Islandu nebo v Norsku (Úř. věst. L 93, 3.4.2001).

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kterým se mění nařízení (EU) č. 604/2013, pokud jde o určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu nezletilé osoby bez doprovodu, která nemá žádného rodinného příslušníka, sourozence nebo příbuzného oprávněně pobývajícího na území některého členského státu

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 78 odst. 2 písm. e) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru⁸,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů⁹,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013¹⁰ stanoví, že členský stát, ve kterém nezletilá osoba bez doprovodu podala žádost o mezinárodní ochranu, je členským státem příslušným k posouzení žádosti.
- (2) Po přijetí nařízení (EU) č. 604/2013 Soudní dvůr rozhodl ve věci C-648/11, že v případě, kdy nezletilá osoba bez doprovodu, která nemá žádného rodinného příslušníka oprávněně pobývajícího na území některého členského státu, podala žádosti o azyl ve více než jednom členském státě, je jako příslušný členský stát určen ten členský stát, ve kterém se nezletilá osoba nachází poté, co v něm podala žádost o azyl.
- (3) Situace nezletilé osoby bez doprovodu, která nemá žádného rodinného příslušníka oprávněně pobývajícího na území některého členského státu a která podala žádosti o azyl ve více než jednom členském státě a nachází se na území členského státu, aniž by žádost v tomto členském státě podala, není rozsudkem řešena. Aby se tímto nařízením zajistila jednotná úprava v případech nezletilých osob bez doprovodu a zabránilo se právní nejistotě, mělo by být rovněž stanoveno kritérium pro určení příslušného členského státu v takové situaci.
- (4) Podle rozsudku by měl příslušný členský stát odpovídacím způsobem informovat členský stát, ve kterém byla podána první žádost. Jelikož žádost o azyl musí posuzovat

⁸ Úř. věst. C , , p. .

⁹ Úř. věst. C , , p. .

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (Úř. věst. L 180, 29.6.2013, s. 31).

pouze jediný členský stát, nově příslušný členský stát by měl o svém rozhodnutí informovat původně příslušný členský stát, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, nebo případně členský stát, kterému byla podána žádost o převzetí nezletilé osoby nebo její přijetí zpět.

- (5) [V souladu s článkem 3 a čl. 4a odst. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, oznámily tyto členské státy své přání účastnit se přijímání a používání tohoto nařízení.]
- (6) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání tohoto nařízení a toto nařízení pro ně není závazné ani použitelné.
- (7) Nařízení (EU) č. 604/2013 by proto mělo být odpovídajícím způsobem změněno,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

V nařízení (EU) č. 604/2013 se v článku 8 nahrazuje odstavec 4 tímto:

- „4a. Pokud nezletilá osoba bez doprovodu nemá žádného rodinného příslušníka, sourozence nebo příbuzného oprávněně pobývajícího na území některého členského státu, jak je uvedeno v odstavcích 1 a 2, je příslušným členským státem ten členský stát, ve kterém nezletilá osoba bez doprovodu podala žádost o mezinárodní ochranu a ve kterém se nachází, za předpokladu, že je to v nejlepším zájmu nezletilé osoby.
- 4b. Pokud se žadatel uvedený v odstavci 4a nachází na území členského státu, aniž by v něm podal žádost, vyrozumí tento členský stát nezletilou osobu bez doprovodu o jejím právu takovou žádost podat a poskytne jí skutečnou příležitost, aby takovou žádost v tomto členském státě podala.

Pokud nezletilá osoba bez doprovodu uvedená v prvním pododstavci podá žádost v členském státě, ve kterém se nachází, je tento členský stát příslušný k posouzení dané žádosti, za předpokladu, že je to v nejlepším zájmu nezletilé osoby.

Pokud nezletilá osoba bez doprovodu uvedená v prvním pododstavci nepodá žádost v členském státě, ve kterém se nachází, je příslušným členským státem ten členský stát, ve kterém nezletilá osoba bez doprovodu podala svou poslední žádost, za předpokladu, že je to v nejlepším zájmu nezletilé osoby.
- 4c. Členský stát, kterému byla podána žádost o přijetí nezletilé osoby bez doprovodu zpět, spolupracuje s členským státem, ve kterém se nezletilá osoba bez doprovodu nachází, aby posoudily nejlepší zájem nezletilé osoby.
- 4d. Členský stát příslušný podle odstavce 4a uvědomí v závislosti na daném případě tyto členské státy:
 - a) původně příslušný členský stát;
 - b) členský stát, který vede řízení o určení příslušnosti členského státu;
 - c) členský stát, kterému byla podána žádost o převzetí nezletilé osoby bez doprovodu;

- d) členský stát, kterému byla podána žádost o přijetí nezletilé osoby bez doprovodu zpět.

Příslušné informace jsou zasílány prostřednictvím elektronické komunikační sítě „DubliNet“ zřízené podle článku 18 nařízení (ES) č. 1560/2003.“

Článek 2

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné v členských státech v souladu se Smlouvami.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament
předseda*

*Za Radu
předseda*